

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

postmottak@hod.dep.no

Vår ref.
2014/1981-3

Deres ref.

Saksbehandler
Bente Foshaug

Direkte innvalg

Dato
06.10.2014

Høringsuttalelse - Hammerfest kommune - forslag til endringer i alkoholforskriftens reklamebestemmelser

Vi viser til invitasjon til høringsuttalelse av 07. juli 2014 vedrørende forslag til endringer i alkohollovgivningen, herunder endringer i alkoholforskriftens reklamebestemmelser.

Vedlagt oversendes vedtak fra Hammerfest kommune som ble fattet i formannskapsmøte den 2. oktober 2014:

Hammerfest Kommune avgir med dette følgende høringsuttalelse til de foreslåtte endringene i alkoholforskriften:

Hammerfest kommune er opptatt av en streng håndheving av forbudet mot alkoholreklame, slik at informasjon om alkohol kun skal treffe dem som søker det selv. Samtidig ser man at forbrukerne har behov for og ønske om informasjon om produktene.

Nærmere om de enkelte forslagene:

Begrepet massekommunikasjon

Hammerfest kommune oppfatter dette forslaget som en utviding av unntakene fra reklameforbudet da man med forslaget ønsker å tillate brosjyrer med informasjon om alkoholholdige drikker.

Hensynet til å unngå å alminneliggjøre alkoholbruk taler mot å foreta en slik endring som foreslått. Hammerfest kommune ser likevel at forbrukerne ønsker informasjon om produktene de vurderer å kjøpe. Videre vil man kunne unngå en alminneliggjøring av alkoholbruk gjennom vilkåret om at brosjyrene kun skal være tilgjengelig for de som ber om brosjyrene, samt krav til at opplysningene må være nøkterne faktaopplysninger. Hammerfest kommune støtter forslaget.

Postadresse
Hammerfest kommune
Postboks 1224, 9616 Hammerfest
E-post: postmottak@hammerfest.kommune.no

Besøksadresse

www.hammerfest.no

Telefon
78 40 20 00
Telefaks
78 40 25 17

Bank
7592.05.00080
Org.nr
964 830 533

Begrepet markedsføringsøyemed

Den foreslåtte endringen anses som en presisering av begrepet, med mål om å tydeliggjøre hva som anses å være markedsføringsøyemed. Det angis også noen momenter for vurdering av om det foreligger markedsføringsøyemed.

De foreslåtte presiseringene av begrepet vil gjøre regelverket noe klarere enn tidligere, noe som til en viss grad kan fremme likebehandling av saker. Hammerfest kommune støtter denne klargjørende endringen av alkoholforskriften.

Generell omtale og generelle bilder av alkohol

Hammerfest kommune ser på denne endringen som en presisering av et unntak som i dag praktiseres uten å være tilstrekkelig forankret i regelverket. Videre reguleres praksisen gjennom at det nå tydeliggjøres i forskriften hva som er tillatt.

Hammerfest kommune støtter den foreslåtte endringen, da forbrukerne vil ha en interesse av å ha noe informasjon om produktene. Videre vil det være en fordel at praksisen tas inn i regelverket slik at det tydelig avgrenses hvilke opplysninger som er tillatt å gi, og hva som anses å stride mot reklameforbudet.

Produktopplysninger om alkoholholdig drikk fra salgs- og skjenkesteder

Forslaget representerer en forenkling av reglene for hva som er tillatt informasjon å gi i en salgssituasjon, og gjør regelverket enklere gjennom at den foreslåtte informasjonen alltid er tillatt å gi, og det da vil være unødvendig å vurdere om det foreligger et markedsføringsformål. Videre vil endringen virke oppklarende når det gjelder hva slags informasjon som er tillatt å gi.

Hammerfest kommune støtter forslaget på bakgrunn av at forbrukerne har behov for å orientere seg om produktene de kjøper eller vurderer å kjøpe. Informasjonen anses å være nøytral, og den type informasjon som forbrukerne vil søke for å avgjøre om de skal kjøpe produktet. En regulering av hva slags informasjon som tillates gitt kan også bidra til å hindre at det utvikler seg en praksis der det gis mer informasjon om produktene enn ønskelig, eksempelvis at informasjonen fremstår mer alkoholpositiv.

Produkt- og prisopplysninger i nettbutikker – særlig om bruk av bilder.

Hammerfest kommune støtter den foreslåtte endringen, da Vinmonopolets nettsider ikke bør ha andre vilkår enn øvrige aktører.

Det påpekes også at folk gjerne husker bilder bedre enn tekst, og at det kan bidra til at forbrukerne lettere finner de produktene de ønsker å kjøpe. Vinmonopolets nettsider er viktig for folk som bor i grisgrendte strøk uten Vinmonopol, og som er avhengig av bestilling fra disse nettsidene for å kunne gjøre et lovlig alkoholkjøp. Bilder av produktene vil lettere gjøre at denne kundegruppen klarer å bestille de produktene de er ute etter.

Annonser for salgs- og skjenkesteder

Endringen innebærer at det presiseres at også hjemmesider for salgs- og skjenkesteder kan gis de samme opplysninger som i dag er tillatt i annonseform.

Forslaget ser ut til å være en stadfesting av dagens praksis, og en presisering av at begrepet «annonse» også omfatter det som ligger ute på salgs- og skjenkestedenes hjemmesider. Informasjonen gitt på salgs- og skjenkestedenes hjemmesider krever en mer aktiv søken av informasjon fra kundenes side enn å bli eksponert for informasjonen gjennom annonser i avisen. Det er derfor lite som taler mot at salgs- og skjenkesteder skal få gi informasjon om hvilke bevillingsrettigheter de har på sine hjemmesider. Forslaget støttes.

Produkt- og prisopplysninger på skjenkesteds hjemmeside – menyer

Forslaget innebærer at drikkemeny kan publiseres på skjenkesteds hjemmeside men ikke på sosiale medier. Forslaget innebærer en utvidelse av unntakene fra reklameforbudet for alkohol, og innebærer at informasjon om alkohol blir mer tilgjengelig for folk.

Hammerfest kommune støtter forslaget, og er også enig i at forslaget ikke bør omfatte sosiale medier da man i større grad eksponerer informasjonen til folk som ikke selv har søkt den. Eksponeringen av innlegg mv. på sosiale medier fungerer på en annen måte enn hjemmesider gjør. Eksponeringen av innlegg på sosiale medier er dels brukerstyrt, og dersom forslaget hadde omfattet sosiale medier som kanal for informasjonen, ville informasjonen kunne bære preg av reklame eller masseeksponering av informasjonen. Det påpekes også at sosiale medier også har mange mindreårige brukere som da lettere ville eksponeres for informasjonen, og slik bidra til å alminneliggjøre alkoholbruk.

Produkt- og prisopplysninger på salgsstedets hjemmeside om hvilke produkter som tilbys på utsalgstedet

Det vises til det som er sagt i punktet over da forslagene er like, og begrunnelsen hovedsakelig er den samme.

Produktopplysninger og – bilder på produsentenes og grossistenes hjemmesider

Den foreslåtte forskriftsendringen går ut på å tillate at produsenter og grossister i noen grad skal få gi nøytral, faktabasert informasjon til forbrukerne. Da det stilles krav om visse minimumsopplysninger, sikrer forslaget at hensikten bak bestemmelsen blir oppfylt, og at forbrukerne sikres informasjon de har behov for. På denne måten unngår man også at opplysningene som gis har så liten betydning for forbrukerne at det i praksis fungerer som en slags reklame. Hammerfest kommune støtter forslaget.

Hvilke produkter som omfattes av reklameforbudet

Forslaget om å presisere at det er tillatt å oppgi at alkohol er en del av et pakketilbud, der den alkoholrelaterte varen eller tjenesten må utgjøre en mindre del av produktpakken som tilbys, støttes.

Forslaget vil innebære at det blir enklere for forbrukerne å vite hva som er inkludert i prisen de betaler for en pakke. Samtidig er det begrensninger på at alkohol ikke kan fremstå som det primære produktet i pakken. Dermed hindres omgåelse av reklameforbudet gjennom at aktørene indirekte reklamerer for alkohol gjennom en pakke som består av andre, ubetydelige varer eller tjenester.

Det påpekes at forslaget kan innebære visse avgrensingsproblemer når det gjelder vurderingen av hva som fremstår som hovedproduktet i en pakke.

Særlige vurderingstemaer

- Informasjon om taxfree-utvalg på fly for forhåndsbestilling – «charterkataloger». En regulering av og presisering av regelverket for slike kataloger vil ivareta hensynet både til at forbrukerne skal kunne gjøre seg opp en mening om produktene samtidig som slik informasjon ikke skal gjøres tilgjengelig for alle, slik det praktiseres i dag. Forslaget støttes.
- Messer, festivaler, omvisninger, kurs og foredrag
Informasjonen som tenkes gitt, er i stor grad den samme type informasjon som de øvrige forslagene i høringsnotatet går ut på. Det vil gi god sammenheng i lovgivningen at også produsenter og grossister får gi nøktern informasjon om sine produkter når forslaget legger opp til at salgsleddet skal få gi slik informasjon.

Det er også positivt at det etter forslaget kreves at det ikke er fri adgang til denne informasjonen, slik at det kun er de som søker informasjonen som blir eksponert for den. Videre støttes forslaget om at slik informasjon skal gis på avgrenset område der det er 18års aldersgrense.

- Utdeling av alkoholholdig drikk – smaksprøver
Departementet har bedt om høringsinstansenes syn på om det skal kreves skjenkebevilling for utdeling av smaksprøver mot vederlag.

Hammerfest kommune mener det bør kreves skjenkebevilling for å kunne utdele smaksprøver. Begrunnelsen for dette er hensynet til kontroll med skjenking, samt fare for uthuling av regelverket dersom bevilling ikke kreves. Det vil ellers kunne dukke opp spørsmål om omfanget av smaksprøvene er så stort at det likevel vil kreve skjenkebevilling. En ordning med bevilling vil kunne belaste kommunene noe mer på saksbehandlingssiden. Samtidig antas det at de fleste arrangement der smaksprøver deles ut, vil være arrangement der det allerede kreves skjenke- eller salgsbevilling slik at merbelastningen på kommunene blir marginal.

Smaksprøver bør kun kunne deles ut på avgrensede områder der det er kombinerte arrangementer. Dette vil gi best sammenheng i regelverket, ettersom det er foreslått at informasjon kun kan gis i avgrensede områder for å hindre at folk som ikke oppsøker informasjonen selv skal bli eksponert for den. Det vil da være naturlig å kreve at utdeling av smaksprøver i slike sammenhenger også må skje med de samme begrensningene som man har oppstilt for å gi informasjon om alkoholholdige drikker.

- Emballasje og etiketter
Forslaget støttes av Hammerfest kommune. Merking av produktet med for eksempel Fairtrade, Økologisk etc eller merking om allergener må anses som nøytral informasjon som forbrukerne ønsker. Slik info som er trykket på emballasje eller etikett må vurderes i sammenheng med de øvrige forslagene i høringsnotatet. Det er ønskelig at forbrukerne kan motta nok informasjon om alkoholholdige produkter til å gjøre sine kjøpsbeslutninger. Informasjonen vil videre kun være tilgjengelig for de som har søkt informasjonen selv. Det ses derfor få betenkeligheter med å tillate slik merking av

etiketter.

Også forslaget angående en regulering av personnavn som merkenavn støttes. Hammerfest kommune deler departementets syn på at det vil være urimelig å nekte kjente personer å bruke sitt navn som merkenavn, i tillegg til at det vil føre til vansker med avgrensning når det gjelder hvor kjent en person må være før reklameforbudet slår inn. Det anses hensiktsmessig å regulere spørsmålet og slik stille opp en del krav til utforming til etikett/emballasje slik at det ikke skjer en kryssreklame mellom den alkoholholdige drikken og andre produkter som har personnavnet som merkenavn.

Reaksjoner ved brudd på regelverket

Høringsinstansene er bedt om innspill på behovet for nye reaksjonsmåter ved brudd på regelverket. Kommunenes tilsyn med skjenking og salg av alkoholholdig drikke innebærer også en viss kontroll med om reklameforbudet overholdes. Kommunene har allerede tilstrekkelige reaksjonsmåter for brudd på reklameforbudet, da brudd på regelverket kan føre til inndragning av skjenkebevillingen for et kortere eller lengre tidsrom. Reaksjoner overfor øvrige aktører anses å ligge utenfor kommunenes område. Hammerfest kommune har derfor ingen innspill til dette punktet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det antas at forslaget vil ha få merkbare konsekvenser for kommunene. Forslaget legger opp til en presisering av reglene, noe som kan gjøre det kommunale tilsynet med salgs- og skjenkesteder enklere.

Med hilsen

Bente Foshaug
juridisk rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor nødvendigvis ikke underskrift